

Phúc Thiện Nhật

Cám Ơn "Cơm chỉ"

Tác giả tên thật là Phùng An, hiện là cư dân Westminster, Nam California. Trước năm 1975: Công chức. Từ năm 1975 đến 1979: Bán chợ trời. Năm 1980: Vượt biên đến Mỹ. Nghề nghiệp ở Mỹ: Electronic Technician.

Khi nghe nói đến danh động từ "Cơm chỉ", hẳn quý vị đều biết đó là những món ăn bình dân, đơn giản thuần túy Việt Nam nhưng được gắn thêm tên gọi thoáng nghe có phần dí dỏm, xa lạ nhưng ý nghĩa không kém phần độc đáo. Tôi không nhớ danh động từ này được khai sinh từ lúc nào.

Khoảng vài năm trở lại đây, trên đường đi làm, tình cờ mở đài Little Saigon Radio nghe giọng nói ngọt ngào, dễ thương của một cô xướng ngôn viên trẻ đẹp nào đó đang giới thiệu những món ăn của một tiệm "food to go"... thơm, ngon, tươi, mới... nấu như mẹ nấu ở nhà mà nhiều người quen gọi là "Cơm chỉ ...". Chỉ món nào mức món đó. Kể từ đó, danh động từ "Cơm Chỉ" in vào trong tiềm thức tôi.

Dòng họ "Cơm chỉ" cũng có một quá trình khai sinh, hình thành và phát triển của nó. Tôi còn nhớ, sau khi từ giả tiểu bang miền lạnh về định cư tại miền Nam Cali nắng ấm, đời sống của một người độc thân, ở trọ (share phòng) thật giản dị, nhứt là về vấn đề ăn uống, nấu nướng hàng ngày. Chiều chiều trên đường đi làm về, nếu thích làm bếp có thể ghé vào một tiệm thực phẩm bên đường mua vài đùi gà hoặc cánh gà (thịt bò, heo chưa dám mua vì chưa biết cách nấu nướng) về luộc cho thêm hành tây, nêm mắm, muối, tiêu, đường, sẽ có ngay nồi súp gà. Nước luộc, bỏ thêm rau vào làm canh, thịt gà xé phay, bóp chút rau răm, lúc bấy giờ chưa biết cholesterol là gì nên da gà trộn chung với thịt ăn thoải mái. Những dịp cuối tuần nếu có bạn hiền đến thăm cũng vẫn thực đơn này chấm muối tiêu chanh ăn với cơm trắng vẫn ngon miệng và hấp dẫn như "Cao lương Mỹ Vị". Có lẽ hình ảnh và dư vị những bữa cơm độn ngô, khoai hoặc bo bo ở quê nhà từ sau ngày 30 tháng 4 năm 1975 vẫn còn hằn sâu trong ký ức nên thịt gà luộc ăn với cơm trắng, gạo thơm không độn ngô, khoai là "Cao lương Mỹ Vị" chăng?

Muốn hiểu rõ dòng họ "Cơm Chỉ", ta thử nhìn về quá khứ, khoảng từ đầu 1985 trở về trước, khu Little Saigon chưa được phát triển như hiện nay, các siêu thị Việt Nam chỉ là những ngôi chợ nhỏ nhỏ nằm chung dãy với các cửa hàng bán lẻ, phòng mạch bác sĩ hoặc các văn phòng dịch vụ chưa dám sánh vai cùng các siêu thị của người bản xứ trong vùng, hãy còn e ấp như các cô thôn nữ vừa từ miền quê lên tỉnh. Các khu thương mại chưa có bộ mặt sầm uất, xứng với danh nghĩa "Thủ Đô Của Người Việt Tị Nạn" và các cửa hàng ăn uống cũng chỉ đếm được trên đầu ngón tay.

Lớp người Việt Nam đầu tiên đến định cư tại đây, một quốc gia quá văn minh mọi sinh hoạt được máy móc hóa nên thời gian quý hơn vàng và qua nhanh như chớp khiến mọi người phải vội vã chạy đua với thời gian. Những ai may mắn có gia đình, hẳn gngày đi làm còn có phần ăn mang theo cho bữa trưa tại nơi làm việc. Những người độc thân, nếu không mang theo một hộp pizza, một phần hamburger hay một miếng bánh mì thịt nguội, buổi trưa phải "get line bên cạnh xe "lunch" chờ mua những phần ăn lai căng theo thực đơn Mỹ, Mẽ, hy vọng buổi tối về nhà sẽ có những tô mì gói hoặc bữa ăn "Cao lương Mỹ Vị" như đã nói trên đây. Nhiều người không có thời gian tự nấu cho mình

những bữa ăn hàng ngày.

Hiều được nhu cầu và thông cảm hoàn cảnh này, một vài gia đình có lẽ vì không đủ khả năng hay không muốn bận rộn khi mở tiệm ăn lớn, họ mở những tiệm ăn nhỏ, nấu những món ăn thông thường, thuần túy quê hương bán từng món cho khách mua mang đi như hình thức "Drive Through" hay "Fast food" trong hệ thống tiệm ăn của người bản xứ, gọi bằng tên cúng cơm là "Food To Go". Mãi hơn hai mươi năm sau, khi được nhập "Việt tịch", tên "Food To Go" được đổi thành cơm chi. Một tên gọi giúp cho người mua được dễ dàng trong lĩnh vực ẩm thực.

Theo sự hiểu biết của tôi, tên "Cơm Chi" chưa có trong bất cứ bộ tự điển nào của Việt Nam, cũng không có chỗ trong văn học nghệ thuật của bốn ngàn năm văn hiến nhưng đã du nhập về tận quê nhà, được đổi tên là "Cơm Hộp". Nếu quý vị có về Việt Nam hẳn đã biết.

Bước vào thế kỷ 21, lĩnh vực hoạt động của ngành "Cơm Chi" đã có nhiều thay đổi và khả năng biến chế để chiều theo sở thích và khẩu vị của mọi người. Tuy nhiên, ta cũng nên nhìn về quá khứ để thấy sự vươn lên và tiện lợi của ngành "Cơm Chi" mà từ trước khi còn ở quê nhà có lẽ chúng ta chưa bao giờ nghe nói đến hoặc nghĩ đến việc khai trương một tiệm "Cơm Chi".

Hiện tại, quanh vùng Little Saigon có cả chục tiệm "Cơm Chi". Những tiệm bán những món hàng vừa ăn chơi, vừa ăn thiết thường nằm trên những khu phố có đông người qua lại, có nhiều tiệm phát triển thành hai, ba tiệm cùng mang chung một thương hiệu. Số còn lại mở chung trong các siêu thị lớn của người Việt Nam.

Trong câu chuyện "trà dư, tửu hậu" hôm nay, tôi chỉ xin đề cập đến hai tiệm cơm chi đặc biệt đối với tôi. Tiệm thứ nhất là "BM số 1 FTG" nằm trên đường Bolsa. Đây là một trong những tiệm "Cơm Chi" khai trương đầu tiên và tôi là người đầu tiên và thường xuyên đến tiệm này. Sau nhiều năm ăn cơm chi, ngày nay tôi đã là "sở hữu chủ" của một "mệnh phụ" và ba "nhóc tì" nhưng hôm nào "cơm không lành, canh không ngọt", "mệnh phụ" "giả vờ bệnh" không nấu nướng. Hoặc năm nào làm nhiều giờ phụ trội (over time), "bà xã" vui vẻ, thỏ thẻ rằng: "Em nhớ ba má quá" xin về Việt Nam ăn Tết hết tháng Giêng, thì nhờ tiệm "Cơm Chi" này mấy cha con tôi vẫn có những bữa ăn ngon lành. Thỉnh thoảng, trong bữa cơm chung với các con, câu giới thiệu tiệm "Cơm Chi" của Little Saigon Radio: . . . thơm, ngon, tươi, mới. . . nấu như mẹ nấu ở nhà hiện về trong tâm trí, tôi thấy tác giả nào đó nghĩ ra câu quảng cáo so sánh này hay và đúng quá, nhứt là mấy "nhóc tì", bất cứ món ăn nào có dính dáng đến "má mi" dù mua ở tiệm đem về hay nấu ở nhà chúng đều khen ngon.

Tiệm thứ hai là "HL Sandwich FTG" cũng ở trên đường Bolsa, tiệm này khai trương sau tiệm số một nhưng cũng thuộc thành phần "lão làng", ngày nay đã ngưng hoạt động nhưng đối với tôi có nhiều kỷ niệm đẹp, hay nói đúng hơn, đã làm thay đổi hẳn cuộc đời tôi. Lúc bấy giờ tôi "share phòng" ở khu đường Magnolia, thuận đường lên freeway 405, chiều chiều đi làm về tôi thường ghé tiệm này mua phần ăn cho buổi tối thay vì cứ dùng thực đơn "Cao Lương, Mỹ Vị" hoài sợ sẽ quên dần hương vị quê hương.

Trong tiệm "Cơm Chi" này. Lúc bấy giờ, ngoài cô gái xinh đẹp con chủ tiệm đứng ở quầy tính tiền, có hai cô thường trực đứng tại khu có những khay thức ăn nóng để phục vụ khách hàng. Hai cô này tuy dung nhan không làm nghiêng thành, đồ nước nhưng nét duyên dáng, mặn mà cũng làm say đắm những chàng thanh niên độc thân, sống cô đơn nơi đất khách, quê người. Thoạt tiên khi đến mua phần ăn, tôi không mấy quan tâm đến hai cô bán hàng duyên dáng, dễ thương này, chỉ nhìn vào những khay thức ăn quen thuộc, dễ gọi, không dám gọi những món lạ sợ nói không đúng tên món ăn cô bán hàng sẽ cười, xấu hổ lắm. Thời bấy giờ chưa có tên "Cơm Chi".

Dần dà, có lần một trong hai cô bán hàng ngẩng nhìn tôi, hỏi: "Sao anh cứ ăn những món này hoài không mua những món khác để thay đổi khẩu vị?" Kỷ niệm tình yêu tuổi trẻ đã xa như quê nhà.

Đây là lần đầu tiên trong cuộc đời tị nạn tôi được một người đẹp duyên dáng gọi "anh". Chỉ vậy thôi mà sao trong lồng ngực, con tim tôi thấy niềm vui rộn rã bởi tiếng "anh" nghe ngọt ngào làm sao. Nhờ sự "cố vấn" của cô bán hàng tử tế, tôi liền "nhắm mắt đưa tay" chỉ thêm vài món mới.

Nhân dịp này tôi muốn khoe cùng quý vị buổi chiều hôm ấy tôi có một bữa cơm thật ngon nhưng giấc ngủ đến với tôi không trọn vẹn vì hình ảnh cô bán hàng và âm thanh "anh" luôn luôn ản, hiện chập chờn trong tâm trí.

Tôi không ngờ cuộc đời tôi bắt đầu thay đổi từ đây. Mỗi chiều khi đến mua phần ăn, tôi không mua theo ý mình như từ trước mà chỉ nói, cô bán cho tôi phần ăn, món nào cũng được tùy ý cô. Vô tình, tôi đã gián tiếp giao cho nàng quản lý vấn đề ăn uống của tôi. Kể từ hôm ấy, phần ăn tối của tôi nhiều hơn, nhìn hấp dẫn hơn và món ăn nhiều dinh dưỡng hơn, mặc dù tôi cũng chỉ trả \$2.00 (giá tiền một phần ăn "Food to go" thời ấy).

Đọc được chút thiện cảm dành cho tôi qua những phần ăn tôi mua hàng ngày, từ nay mỗi lần đến mua phần ăn tối, tôi không còn nhìn những khay thức ăn nữa, tha hồ ung dung đứng nhìn trộm cô bán hàng. Nàng đẹp, đẹp thật. Đôi môi chín mọng, ánh mắt long lanh, tóc mai loè xoè quện chút mồ hôi với đôi má ửng hồng do hơi nóng từ những khay thức ăn tỏa lên. Mắt, môi, mũi, miệng hài hòa trên khuôn mặt rạng rỡ, phủ bờ vai bằng mái tóc đen mượt càng làm nổi bật nét đẹp duyên dáng của người phụ nữ á đông đang độ xuân thì.

Chắc quý vị còn nhớ, hơn hai mươi năm trước, phong trào làm đẹp cho phụ nữ bằng phương pháp: "Hút, Bơm, Cột, Cắt, Nâng, Xâm..." chưa được tân tiến và quảng cáo rầm rộ như hiện nay nên nàng vẫn giữ nguyên vẻ đẹp tự nhiên. Nàng đứng bên trong quầy hàng nên tôi chỉ ngắm được nàng từ trên xuống đến nửa lưng chừng. Chỗ cạp "bôm" của nàng tôi thấy đã quá lý tưởng, đẹp như người trong tranh. Chỗ muôn "hút" của nàng tôi thấy chưa cần thiết. Căn cứ vào hai "vùng chiến thuật" trên đây, tôi tưởng tượng vòng số ba của nàng chắc phải tuyệt vời lắm. Chỉ nghĩ đến đó thôi, tôi cũng thấy quên ăn, mất ngủ.

Nhìn hình dáng nàng hiện hữu trước mặt, lòng tôi nhen nhúm dâng lên một niềm ước mơ: "Đưa nàng về dinh." Câu hát quen thuộc: . . . "Anh đưa em đi về, về quê hương yêu dấu. . ." Tôi xin phép tác giả tự đổi lại: . . . "Anh đưa em đi về, về nơi anh đang sống. . . Anh đưa em đi về, về nơi anh share phòng. . ." Để đêm đêm tự hát cho riêng mình tôi nghe.

Thời ấy, tuổi thanh niên đang sung mãn và tràn đầy sức sống, nhưng tôi vụng về và nhút nhát làm sao. Nhiều lúc tôi muốn gọi nàng bằng "em", miệng đã mở ra nhiều lần nhưng nói chẳng nên lời.

Bốn chữ: "Đưa nàng về dinh" nghe đơn giản nhưng làm thế nào để được mở cửa xe hoa cho nàng bước lên cũng thật "trầy ví, tróc vẩy" và lắm công phu.

Cái khó khăn đầu tiên là làm thế nào để biết được nàng là hoa đã có chủ hay chưa. Tôi đem điều suy tư này tâm sự với một người bạn cùng tuổi, làm cùng sở và đã có gia đình. Theo kinh nghiệm bản thân, người bạn này bảo: "Để thôi, anh cứ nhìn vào ngón tay đeo nhẫn của cô ta là biết ngay. Các cô khi đã là hoa có chủ luôn luôn ngón tay áp út có chiếc nhẫn".

Nhờ bài học kinh nghiệm này tôi mới biết nàng là hoa đang sẵn sàng chờ người đón về cắm vào bình. Những giai đoạn kế tiếp, tôi xin phép quý vị kể vào dịp khác, dài dòng lắm. Bây giờ tôi tự hào nói cho quý vị biết nàng đang là một bình hoa đẹp được trang trí trong nhà tôi.

Cám ơn Thượng Đế đã cho con đi vượt biên được an toàn, đến được bến bờ tự do, có cuộc sống an cư, lạc nghiệp. Đặc biệt, có bình hoa đẹp trang trí trong nhà (bắt chước một xướng ngôn viên đẹp trai của một đài phát thanh "nịnh đầm" chút). Cám ơn "Food To Go" và "Cơm Chi" đã cho tôi điều kiện để rước được nàng tôi yêu về dinh và đặc biệt cám ơn "bà xã" đã cho anh chuỗi ngày hạnh phúc tuyệt vời nhiều hơn thời gian "cơm không lành, canh không ngọt".